

WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA I EKONOMII

POLITECHNIKA GDAŃSKA

MIKROEKONOMETRIA

DR KAROLINA TURA-GAWRON

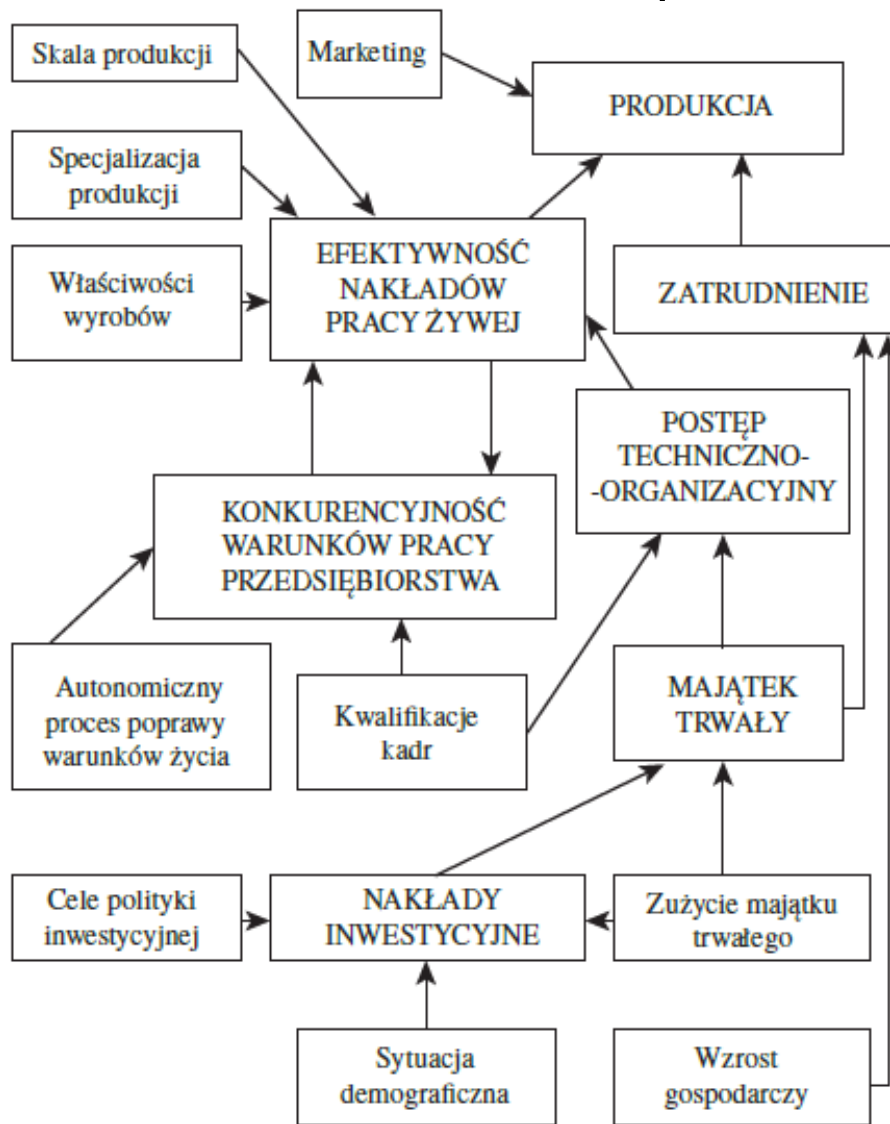
ZAKŁAD STATYSTYKI

KATEDRA NAUK EKONOMICZNYCH

PLAN PREZENTACJI

1. Specyfikacja ekonometrycznego modelu dużego przedsiębiorstwa
2. Specyfikacja ekonometrycznego modelu małego przedsiębiorstwa
3. Metodologia
4. Zadanie

1. WSPÓLZALEŻNOŚCI EKONOMICZNE W DUŻYM PRZEDSIĘBIORSTWIE

Produkcja - suma przychodów ze sprzedaży netto

Nieistotny odstęp czasu pomiędzy wytworzeniem towaru, fakturowaniem i uzyskaniem

1. FORMA STRUKTURALNA (1)

Zmienne endogeniczne:

Y_1 – przychody ze sprzedaży netto przedsiębiorstwa w okresie t

Y_2 – średnioroczna liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty,

Y_3 – wydajność pracy, obliczana jako iloraz $\frac{Y_1}{Y_2}$, ← Wartość wykonanej produkcji

Y_4 – przeciętna płaca miesięczna

Y_5 – wartość początkowa czynnych środków trwałych

Y_6 – techniczne uzbrojenie pracy, mierzone wartością początkową środków trwałych w przeliczeniu na 1 zatrudnionego

Y_7 – wartość nakładów na inwestycje w okresie t

1. FORMA STRUKTURALNA (2)

Zmienne egzogeniczne:

X_1 – koszty działalności marketingowej

X_2 – rozmiary produkcji w mierniku naturalnym

X_3 – liczba wytwarzanych asortymentów wyrobów

H – entropia produkcji

$$H_t = \sum_{i=1}^{m_t} p_{ti} \log_2 p_{ti},$$

p_{ti} – udział i -tego asortymentu w wartości produkcji

m_t – liczba wytwarzanych asortymentów w okresie t

1. FORMA STRUKTURALNA (3)

Zmienne egzogeniczne:

X_4 – wartość produkcji wykonanej na specjalne zamówienie

X_5 – liczba zatrudnionych mających wyższe wykształcenie

X_6 – roczna wartość amortyzacji środków trwałych

X_7 – stopa wzrostu PKB

X_8 – liczba bezrobotnych o kwalifikacjach niezbędnych w firmie
na rynku, na którym funkcjonuje firma

X_9 – wartość sprzedaży na nowych rynkach

X_{10} – zmienna czasowa t ($t = 1, \dots, n$)

1. FORMA STRUKTURALNA I ZREDUKOWANA MODELU (4)

Forma strukturalna

$$Y_1 = f(Y_2, Y_3, X_1, \eta_1),$$

$$Y_2 = f(Y_5, X_8, \eta_2),$$

$$Y_3 = f(Y_4, Y_6, X_2, X_3, X_4, \eta_3),$$

$$Y_4 = f(Y_3, X_5, t, \eta_4),$$

$$Y_5 = f(Y_7, X_6, \eta_5),$$

$$Y_6 = f(Y_5, X_5, \eta_6),$$

$$Y_7 = f(X_6, X_7, X_9, \eta_7).$$

Forma zredukowana

$$Y_1 = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, t, \varepsilon_1),$$

$$Y_2 = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, t, \varepsilon_2),$$

$$Y_3 = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, t, \varepsilon_3),$$

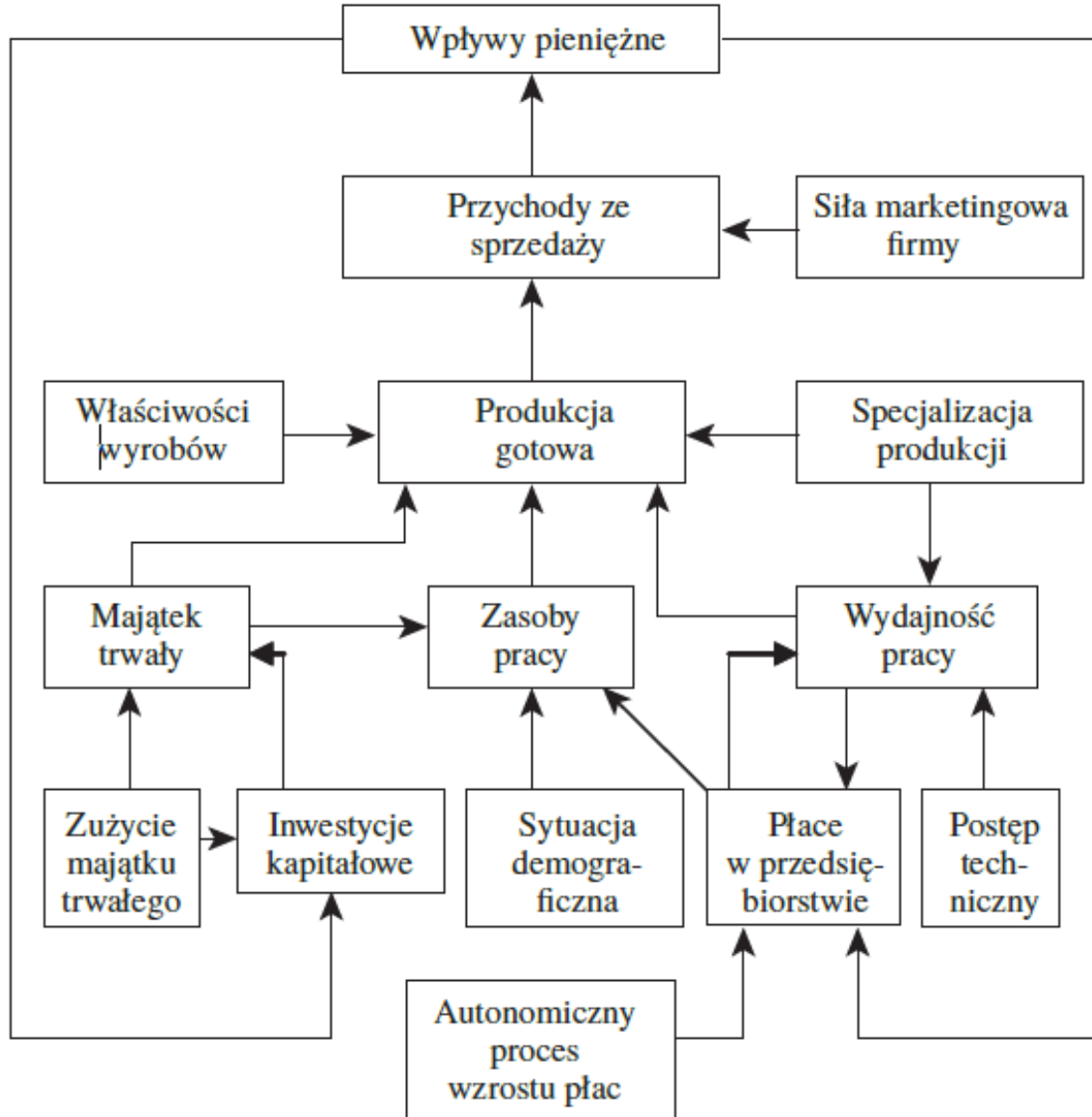
$$Y_4 = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, t, \varepsilon_4),$$

$$Y_5 = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, t, \varepsilon_5),$$

$$Y_6 = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, t, \varepsilon_6),$$

$$Y_7 = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, t, \varepsilon_7).$$

2. WSPÓLZALEŻNOŚCI EKONOMICZNE W MAŁYM PRZEDSIĘBIORSTWIE

Źródło: J.W. Wiśniewski [2003], *Ekonometryczny model małego przedsiębiorstwa*, s. 51.

SPECYFIKACJA
EKONOMETRYCZNEGO MODELU
MAŁEGO PRZEDSIĘBIORSTWA

2. ZMIENNE MODELU

PIEN – kwota wpływów pieniężnych w okresie t

SPRZED – przychody ze sprzedaży brutto w okresie t

PROD – wartość wykonanej produkcji gotowej w okresie t

ZATR – liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty w okresie t

MTRW – wartość początkowa środków trwałych w okresie t , bez budynków i budowli

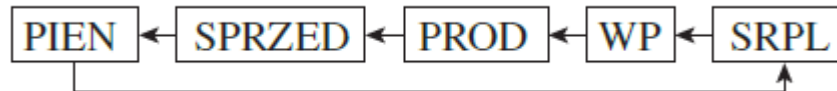
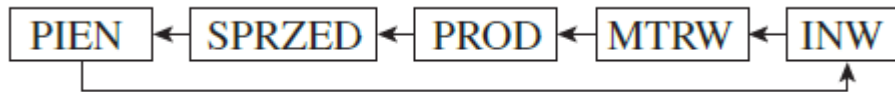
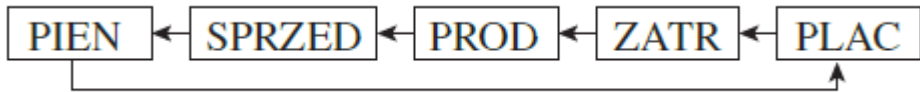
WP – wydajność pracy jako iloraz wartości wykonanej produkcji gotowej i liczby zatrudnionych (PROD/ZATR)

PLAC – płace netto w przedsiębiorstwie wypłacone pracownikom za pracę w okresie t

SRPL – przeciętna płaca miesięczna wypłacona pracownikom w okresie t

INW – wartość wydatków inwestycyjnych w okresie t

2. ZMIENNE ŁĄCZNIE WSPÓŁZALEŻNE MODELU

3. METODOLOGIA

1. Przyczynowo-skutkowe ekonometryczne modele procesów ekonomicznych
  - a) Koncepcja modelowania zgodnego
2. Wielorównaniowe modele ekonometryczne
  - a. Podwójna metoda najmniejszych kwadratów

3. KONCEPCJA MODELOWANIA ZGODNEGO (1)

1. Autor: Prof. Z. Zieliński
2. Zgodność modelu – zgodność harmonicznej struktury procesu objaśnianego z łączną harmoniczną strukturą procesów objaśniających oraz procesu resztowego, który jest niezależny od procesów objaśniających
3. Model, w którym wszystkie wykorzystywane procesy mają własności białoszumowe jest zawsze modelem zgodnym, tj.

$$\varepsilon_{y_t} = \sum_{i=1}^k \rho_i \varepsilon_{x_{it}} + \varepsilon_t.$$

Znajomość wewnętrznej struktury wszystkich badanych procesów umożliwia budowę **dynamicznego modelu zgodnego** na podstawie zależności dla białoszumowych składników opisanych powyższym modelem

3. KONCEPCJA MODELOWANIA ZGODNEGO (2)

Liniowy zgodny model dynamiczny dla procesów zintegrowanych posiada rozbudowaną strukturę autoregresyjną w stosunku do części stacjonarnej o dodatkowe opóźnienia równe stopniom integracji poszczególnych procesów

4. ZADANIE (1)

Na etapie specyfikacji zgodnego dynamicznego modelu ekonometrycznego kształtowania się sprzedaży w przedsiębiorstwie X należy określić składniki struktury wszystkich wykorzystywanych w modelu procesów zachodzących w podanych latach. Zmienne:

Y_t – przychody ze sprzedaży netto w okresie t

X_{1t} – rozmiary produkcji w mierniku naturalnym

X_{2t} – liczba zatrudnionych

X_{3t} – koszty działalności marketingowej

X_{4t} – roczna wartość amortyzacji środków trwałych

X_{5t} – wartość sprzedaży na nowych rynkach

4. ZADANIE (2)

Badanie wewnętrznej struktury procesów obejmuje:

1. Badanie stopnia wielomianu zmiennej czasowej t
2. Badanie występowania sezonowości
3. Dla części stacjonarnej- badanie struktury autoregresyjnej

PRZYKŁAD: RÓWNANIE PEŁNE SPECYFIKOWANE WEDŁUG MODELOWANIA ZGODNEGO

$$Y_t = \sum_{j=1}^2 a_j t^j + \sum_{i=1}^{11} d_i Q_{it} + \sum_{s=1}^3 a_{0s} Y_{t-1} + \sum_{s=0}^1 a_{1s} X_{1t-s} + \\ + \sum_{s=0}^1 a_{2s} X_{2t-s} + \sum_{s=0}^2 a_{3s} X_{3t-s} + \sum_{s=0}^1 a_{4s} X_{4t-s} + \sum_{s=0}^1 a_{5s} X_{5t-s} + e_t$$

LITERATURA

- Cameron, A. & Trivedi, P. (2005). *Microeconomics. Methods and Applications*. Cambridge University Press.
- Grabek, G. , Kłos, B, & Koloch, G. (2010). *SOEPL-2009 – Model DSGE małej otwartej gospodarki estymowany na danych polskich. Specyfikacja, oceny parametrów, zastosowania*. Materiały i Studia 251. NBP.
- Gruszczyński, M. red. nauk. (2010). *Mikroekonometria. Modele i metody analizy danych indywidualnych*. Oficyna Wolters Kluwer business. Warszawa
- Hozer, J. (1993). *Mikroekonometria. Analizy, diagnozy, prognozy*. PWE. Warszawa
- Lange O. (1967), *Wstęp do ekonometrii*, PWN, wyd. 4.
- Maddala, G.S. (2008). *Ekonometria*. PWN. wyd. 2.
- Stefanovicova, S. & Zeman, J. (2010). *Models use in central banks of selected European countries*. BIATEC. 18 (3).
- Wouter, S. R. (2002). *An Estimated Stochastic Dynamic General Equilibrium Model of the Euro Area*. European Central Bank Working Series. 171. EBC.
- Wiśniewski J.. (2009). *Mikroekonometria*. Wydawnictwo Naukowe UMK. Toruń

DZIĘKUJE ZA UWAGĘ